

**ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ  
ГАРЧИГ**

**БҮЛЭГ I. ТӨРСӨН ЭХИЙН МЭДЭЭЛЭЛ**

**БҮЛЭГ II. ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТ**

**БҮЛЭГ III. ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД**

**БҮЛЭГ IV. ЖИРЭМСЭНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ**

**БҮЛЭГ V. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ**

**БҮЛЭГ VI. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН**



**БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ**

## БҮЛЭГ I. ТӨРСӨН ЭХИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

## Төрсөн эхийн мэдээлэл

Байршил	Төрсөнэхийнтоо		Амьдтөрсөнхүүхэд		Амьгүйтөрсөнхүүхэд	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
1 Алтай	11	5	11	4	0	2
2 Алтанцөгц	11	10	11	9	0	1
3 Баяннуур	22	16	22	17	1	0
4 Бугат	1	0	0	0	1	0
5 Булган	19	54	19	56	0	0
6 Буянт	2	2	1	1	1	1
7 Дэлүүн	17	48	17	49	0	0
8 Ногооннуур	28	15	28	15	0	0
9 Сагсай	22	22	22	21	0	1
10 Толбо	24	22	24	23	0	0
11 Улаанхус	37	24	35	24	2	0
12 Цэнгэл	40	80	37	79	3	2
13 Цагааннуур	0	2	0	2	0	0
14 Хотгор	0	0	0	0	0	0
15 Нэгдсэн эмнэлэг	1816	1774	1828	1792	9	8
16 Сансар халамжийн эмнэлэг	0	0	0	0	0	0
17 Жансая ӨЭМТ	0	0	0	0	0	0
18 Раушан ӨЭМТ	0	0	0	0	0	0
19 Мейрим ӨЭМТ	0	0	0	0	0	0
20 Шипагер ӨЭМТ	0	0	0	0	0	0
21 Хувийн эмнэлэг	0	0	0	0	0	0
22 Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн	2050	2074	2055	2092	17	15

Нийт төрсөн эхийн тоо 2074 ба өнгөрсөн оны үетэй харьцуулахад 24төрөлтөөр өссөн байна. Амьд төрсөн хүүхдийн тоо 2092 буюу өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 37амьд төрөлтөөр өссөн ба амьгүй төрөлт нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 2 тохиолдлоор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

## Төрсөн хүүхдийн мэдээ

Байршил	Амьд төрсөн хүүхэд					Нийт төрөлтөд	
	Бүгд	эрэгтэй	эмэгтэй	1 цагийндоторхөхөөамлас анхүүхдийн эзлэх хувь	Багажнтэйхүүх дийнхувь	Амьгүй төрөлтий нтүвшин	
1 Алтай	4	2	2	100.0	0	400.0	
2 Алтанцөгц	9	5	4	100.0	0	100.0	
3 Баяннуур	17	8	9	100.0	23.5	0	
4 Бугат	0	0	0	0	0	0	
5 Булган	56	28	28	96.4	14.3	0	
6 Буянт	1	1	0	100.0	.0	500.0	
7 Дэлүүн	49	27	22	95.9	12.2	.0	
8 Ногооннуур	15	6	9	100.0	0	0	
9 Сагсай	21	12	9	85.7	0	45.4	
10 Толбо	23	13	10	91.3	8.7	.0	
11 Улаанхус	24	17	7	100.0	0	0	
12 Цэнгэл	79	33	46	96.2	8.8	25.0	
13 Цагааннуур	2	2	0	100.0	.0	.0	
14 Хотгор	0	0	0	0	.0	.0	
15 Нэгдсэнэмнэлэг	1792	936	856	99.8	4.6	4.5	
16 Сансархаламжи йнэмнэлэг	0	0	0	.0	.0	.0	
17 Жансая ӨЭМТ	0	0	0	.0	.0	.0	
18 Раушан ӨЭМТ	0	0	0	.0	.0	.0	
19 Мейрим ӨЭМТ	0	0	0	.0	.0	.0	
20 Шипагер ӨЭМТ	0	0	0	.0	.0	.0	
21 Хувийнэмнэлэг	0	0	0	.0	.0	.0	
<b>22 Аймгийн хэмжээн дэх нийтдүн</b>	<b>2092</b>	<b>1090</b>	<b>1002</b>	<b>99.3</b>	<b>5.3</b>	<b>7.2</b>	

Нийт амьд төрсөн хүүхдийн 5.3 хувь (111) нь бага жинтэй буюу 2500 гр-аас доош жинтэй төржээ. 1000 нийт төрөлтөд ноогдох амьгүй төрөлт 7.2 хувийг эзлэж байна.

2023 оны 09 сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд нийт нас баралтын 393 тохиолдол бүртгэгдэж, өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 19 тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Мөн эмнэлэгт нас баралтын тоо өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 15 тохиолдлоор өсч, хоног болоогүй нас баралт 1 тохиолдлоор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Нас баралтын тэргүүлэх шалтгаанд:

- Зүрх судасны эрхтэн тогтолцооны өвчин  
(10 000 хүн амьд 16.2)
- Хавдар(10 000 хүн амьд 7.1)
- Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин  
(10 000 хүн амьд 1.0)
- Хоол боловсруулах эрхтэн тогтолцооны өвчин  
(10 000 нас баралт 0.8)
- Осол гэмтэл, хордлого гадны шалтгаант үхэл  
(10 000 хүн амьд 3.0)

**Хүн амын нас баралт**

Байршил	Бүхнасбаралт			Үүнээс: эмнэлэгт			Эмнэлэгтхоногболоогүй		
	2022	2023	5 жилийн дундаж	2022	2023	5 жилийн дундаж	2022	2023	5 жилийн дундаж
1 Алтай	18	21	18.2	2	1	1.2	2	1	0.6
2 Алтанцөгц	10	11	10.2	0	1	0.4	0	1	0.2
3 Баяннуур	17	18	17.2	3	3	2.4	1	0	1.0
4 Бугат	12	15	12.8	0	0	0	0	0	0
5 Булган	19	26	19.6	1	3	1.2	0	2	0.4
6 Буянт	8	16	12.6	0	1	0.2	0	0	0
7 Дэлүүн	22	21	20.4	1	1	1.4	0	1	0.6
8 Ногооннуур	22	12	17.4	7	4	4.2	2	2	1.0
9 Сагсай	15	13	15.6	0	0	0	0	0	0
10 Толбо	18	15	14.6	0	0	1.4	0	0	0.2
11 Улаанхус	24	33	31.8	1	1	1.0	0	1	0.4
12 Цэнгэл	34	34	35.2	8	4	4.8	5	1	2.2
13 Цагааннуур	3	3	4.2	0	0	0.2	0	0	.0
14 Хотгор	4	1	2.0	0	0	0.2	0	0	.0
15 Нэгдсэнэмнэлэг	26	45	47.0	26	45	47.0	8	8	7.0
16 Сансархаламжийнэмнэлэг	0	0	.0	0	0	.0	0	0	.0
17 Жансая ӨЭМТ	27	28	21.8	0	0	.0	0	0	.0
18 Раушан ӨЭМТ	33	27	21.2	0	0	.0	0	0	.0
19 Мейрим ӨЭМТ	27	30	31.0	0	0	.0	0	0	.0
20 Шипагер ӨЭМТ	35	23	28.8	0	0	.0	0	0	.0
21 Хувийнэмнэлэг	0	1	0.2	0	0	0	0	0	.0
22 <b>Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн</b>	<b>374</b>	<b>393</b>	<b>382.0</b>	<b>49</b>	<b>64</b>	<b>66.6</b>	<b>18</b>	<b>17</b>	<b>18.0</b>

2023 оны 9 сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд нийт нас баралтын 393 тохиолдол бүртгэгдэж, өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 19тохиолдлоор нэмэгдсэн байна. Мөн эмнэлэгт нас баралтын тоо өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 15 тохиолдлоор өсч, хоног болоогүй нас баралт 1 тохиолдлоор тус тусбуурсан үзүүлэлттэй байна.

### БҮЛЭГ III. ЭХ ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

#### Хүүхдийн эндэгдэл

Байршил	0-1 насныхүүхдийнэндэгдэл		0-1 насныхүүхдийнэндэгдэл/1000 амьдтөрөлтөд/		1-5 хүртэлх насныхүүхдийнэндэгдэл		хүртэлх насныхүүхдийнэндэгдэл /1000 амьдтөрөлтөд/
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	
1 Алтай	2	1	182.0	250.0	0	1	
2 Алтанцөгц	1	1	90.9	111.0	0	0	
3 Баяннуур	0	1	0	58.8	1	1	45
4 Бугат	0	0	.0	.0	0	0	
5 Булган	1	2	52.6	35.7	1	0	52
6 Буянт	0	2	.0	2000.0	0	1	
7 Дэлүүн	0	0	0	0	0	0	
8 Ногооннуур	1	0	35.7	.0	1	2	35
9 Сагсай	1	0	45.5	.0	0	1	
10 Толбо	0	1	.0	43.5	0	0	
11 Улаанхус	1	1	28.6	41.7	2	2	57
12 Цэнгэл	4	5	108.0	63.3	4	1	108
13 Цагааннуур	0	0	.0	.0	0	0	
14 Хотгор	1	0	.0	.0	0	0	
15 Нэгдсэнэмнэлэг	13	24	7.1	13.4	3	0	1
16 Сансархаламжийнэмнэлэг	0	0	.0	.0	0	0	
17 Жансая ӨЭМТ	1	2	6.4	11.6	1	0	6
18 Раушан ӨЭМТ	1	1	11.4	6.9	1	0	11
19 Мейрим ӨЭМТ	3	0	12.5	.0	2	1	8
20 Шипагер ӨЭМТ	1	0	4.5	.0	0	0	
21 Хувийнэмнэлэг	0	0	.0	.0	0	0	
22 <b>Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн</b>	<b>31</b>	<b>41</b>	<b>15.0</b>	<b>19.6</b>	<b>16</b>	<b>10</b>	<b>7</b>

2023 оны 9 сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд 0-1 насныхүүхдийнэндэгдэл нийт 41 тохиолдол, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн нийт 10 тохиолдол тус тус бүртгэгдэж, 1000 амьд төрөлт тутамд 0-1 насныхүүхдийнэндэгдэл 19.6-ээр, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 4.8-өөр тус тус ноогдож байна. Өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 0-1 насныхүүхдийнэндэгдэл 4.6-р өссөн үзүүлэлттэй байсан бол 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 2.9-аар буурсан үзүүлэлттэй байна.

### Хүүхдийн эндэгдэл хүйсээр

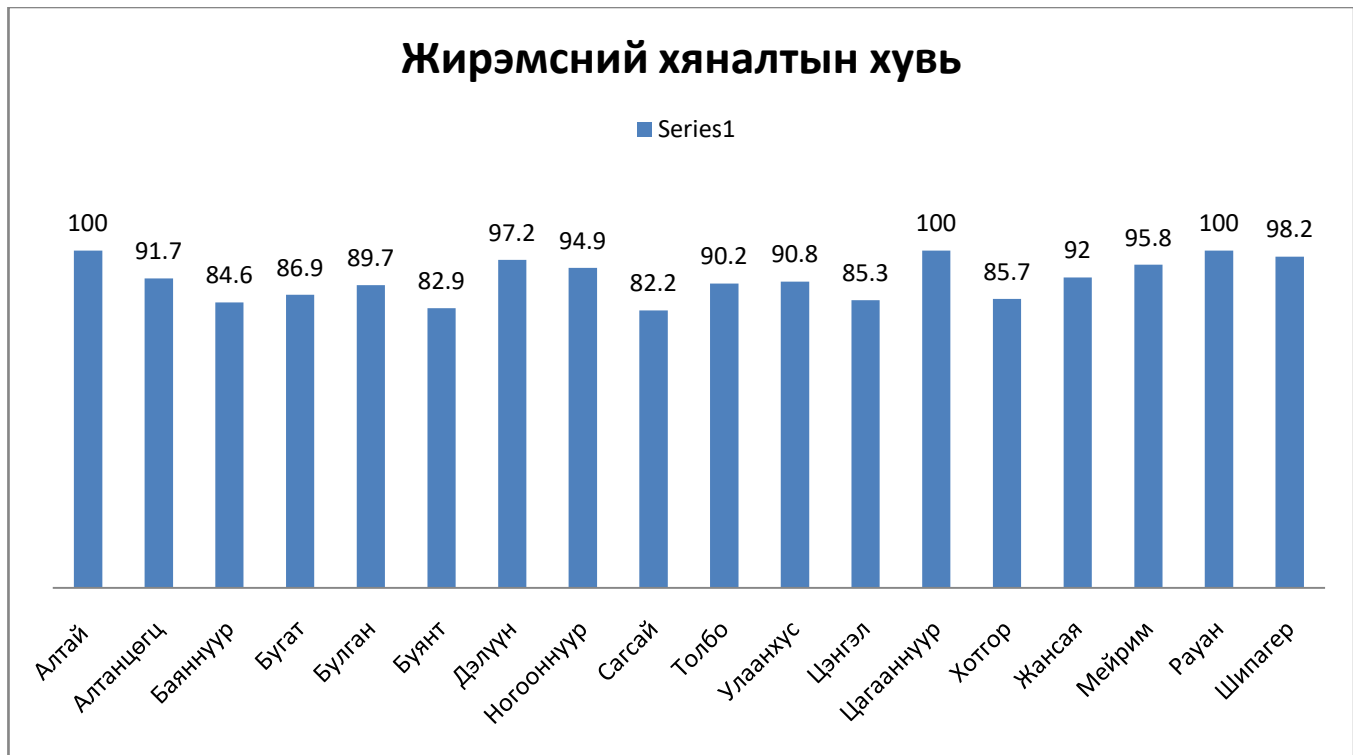
Байршил	0-1 хүртэлх насныхүүхдийнэндэгдэл			1-5 хүртэлх насныхүүхдийнэндэгдэл		
	Бүгд	эрэгтэй	эмэгтэй	Бүгд	эрэгтэй	эмэгтэй
1 Алтай	1	0	1	1	1	0
2 Алтанцөгц	1	0	1	0	0	0
3 Баяннуур	1	1	0	1	1	0
4 Бугат	0	0	0	0	0	0
5 Булган	2	2	0	0	0	0
6 Буянт	2	0	2	1	1	0
7 Дэлүүн	0	0	0	0	0	0
8 Ногооннуур	0	0	0	2	1	1
9 Сагсай	0	0	0	1	1	0
10 Толбо	1	0	1	0	0	0
11 Улаанхус	1	1	0	2	1	1
12 Цэнгэл	5	3	2	1	1	0
13 Цагааннуур	0	0	0	0	0	0
14 Хотгор	0	0	0	0	0	0
15 Нэгдсэнэмнэлэг	24	14	10	0	0	0
16 Сансархаламжийнэмнэлэг	0	0	0	0	0	0
17 Жансая ӨЭМТ	2	1	1	0	0	0
18 Раушан ӨЭМТ	1	0	1	0	0	0
19 Мейрим ӨЭМТ	0	0	0	1	0	1
20 Шипагер ӨЭМТ	0	0	0	0	0	0
21 Хувийнэмнэлэг	0	0	0	0	0	0
<b>22 Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн</b>	<b>41</b>	<b>22</b>	<b>19</b>	<b>10</b>	<b>7</b>	<b>3</b>

2023 оны 3-р улирлын байдлаар аймгийн хэмжээнд 1 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн бүртгэгдсэн 41 тохиолдлын 22 нь эрэгтэй, 19 нь эмэгтэй тохиолдол, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн бүртгэгдсэн 10 тохиолдлын 7 нь эрэгтэй, 3 нь эмэгтэй тохиолдол тус тус бүртгэгдсэн байна.

#### БҮЛЭГ IV. ЖИРЭМСНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

##### Жирэмсний хяналт

Нийт хяналтанд байгаа жирэмсэн эхийн тоо 1373, түүнээс шинээр хяналтад хамрагдсан жирэмсэн эхийн тоо 1847. Мөн шинээр хяналтад орсон нийт эмэгтэйчүүдийн 95,0 хувь нь цусны шинжилгээнд хамрагдснаас 9.4 хувь нь цус багадалттай гарсан байна.



2023 оны 9 сарын байдлаар хяналтад орсон жирэмсэн эмэгтэйчүүдээс 1384 эхийг трихомониаз илрүүлэх шинжилгээнд хамруулж 4 тохиолдол буюу 0.2% эерэг, 1384 эхийг заг хүйтэн илрүүлэх шинжилгээнд хамруулж, 1748 эхийг тэмбүү илрүүлэх ийлдэс судлалын шинжилгээнд хамруулсан байна.



Байршил		Трихомониазилрүүлэх шинжилгээнд хамрагдсан	Үүнээсээрэг	Загхүйтэнилрүүлэх шинжилгээнд хамрагдах	Үүнээсээрэг	Тэмбүүлрүүлэх шинжилгээндх амагдсан хүний тоо	Үүнээсээрэг
1	Алтай	0	0	0	0	48	0
2	Алтанцөгц	22	0	22	0	22	0
3	Баяннуур	26	0	26	0	65	0
4	Бугат	68	1	68	0	68	0
5	Булган	68	0	68	0	68	0
6	Буянт	35	0	35	0	35	0
7	Дэлүүн	141	0	141	0	141	0
8	Ногооннуур	0	0	0	0	79	0
9	Сагсай	107	0	107	0	107	0
10	Толбо	44	0	44	0	44	0
11	Улаанхус	0	0	0	0	105	0
12	Цэнгэл	104	0	104	0	170	0
13	Цагааннуур	0	0	0	0	27	0
14	Хотгор	6	0	6	0	6	0
15	Нэгдсэнэмнэлэг	763	3	763	0	763	0
22	<b>Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн</b>	1384	4	1384	0	1748	0

**БҮЛЭГ VI. ХАЛДВАРТ БУС ӨВЧЛӨЛ**

Амбулаторт халдварт бус өвчлөлийн нийт 99927 тохиолдол бүртгэгджээ. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаанд:

- Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин

(10 000 хүн амд 1117.8)

- Зүрх судасны эрхтэнтөгтолцооны өвчин

(10000 хүн амд 1443.4)

- Шээс бэлгийн замын тогтолцооны өвчин

(10 000 хүн амд 1246.1)

- Хоол боловсруулах эрхтэн тогтолцооны өвчин

(10 000 хүн амд 2002.4)

- Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин

(10 000 хүн амд 603.8)

Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн өвчлөлийн тэргүүлэх 5 шалтгаанд:

- Амьсгалын замын тогтолцооны өвчин  
(10 000 хүн амд 338.8)
- Зүрх судасны эрхтэн тогтолцооны өвчин  
(10 000 хүн амд 419.9)
- Шээс бэлгийн замын тогтолцооны өвчин  
(10 000 хүн амд 278.7)
- Хоол боловсруулах эрхтэн тогтолцооны өвчин  
(10 000 хүн амд 250.0)
- Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин  
(10 000 хүн амд 160.8)

2023 оны 09 сарын байдлаар нийт 346625 үзлэг хийгдснээс 20.2%-ийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 54.8% амбулаторийн үзлэг, 11.5% идэвхтэй хяналт, 9.7% гэрийн идэвхтэй эргэлт, 3.6% гэрийн дуудлагаар үзсэн үзлэг тус тус эзэлж байна. Амбулаторийн үзлэгээр нийт 100100 халдварт бус (65234 шинэ, 34866 хуучин) өвчлөл бүртгэгдэж, өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 34443 өвчлөлөөр өссөн үзүүлэлттэй байна. 2023 оны эхний 09 сарын байдлаар аймгийн хэмжээнд 25991

үйлчлүүлэгч эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлж, 180059 ор хоног ашигласан ба дундаж ор хоног 6.9 байна.

Байршил	Бүгдүлэг	Үүнээс					Эмчлэгдсэн хүний тоо	Стационарын орхоног	Дундаж орхоног	Бүртгэгдсэн халдварт бүсөвчлөл /бүгд/		
		Урьдчилан сэргийлэх элэг	Амбулаторын үзлэг	Идэвхитэй хяналт	Гэрийн дэвхитэй	Гэрийнд уудлагаар				2022	2023	5 жилийн дундаж
Алтай	9262	2699	2600	1550	1724	689	520	3301	6.3	367	556	358.2
Алтанцөгц	2982	633	1670	242	183	254	581	4003	6.8	253	656	287.4
Баяннуур	8435	1734	3189	1160	938	1414	588	3837	6.5	66	1333	337.2
Бугат	6466	1820	1659	1151	1276	560	312	2197	7.0	474	1284	595.2
Булган	4672	568	2206	533	709	656	493	3101	6.2	533	824	543.4
Буянт	2776	209	1534	385	355	293	379	2868	7.5	182	447	188.6
Дэлүүн	7005	833	3350	807	968	1047	648	4248	6.5	252	241	268.6
Ногооннуур	6935	1066	2666	734	1338	1131	614	4223	6.8	158	1925	247.2
Сагсай	9110	1447	2999	1529	1731	1404	357	2254	6.3	245	1370	389.2
Толбо	5693	1955	1396	594	907	841	482	3003	6.2	222	2153	598.0
Улаанхус	8257	1668	3754	837	1088	910	539	3298	6.1	323	962	466.4
Цэнгэл	19296	5216	7342	2159	1898	2681	826	5645	6.8	460	1495	681.4
Цагааннуур	4915	929	1879	672	996	439	158	1116	7.0	398	633	363.6
Хотгор	936	217	405	44	113	157	0	0	0.0	232	447	221.4
Нэгдсэн эмнэлэг	153313	11152	121425	20736	0	0	12546	84097	6.7	49964	64549	43404.6
Сансархаламжийн эмнэлэг	0	0	0	0	0	0	729	5694	7.8	0	0	0
Жансая ЭЭМТ	17164	8085	3357	1360	4325	37	0	0	0	1248	3062	1568.4
Мейрим ЭЭМТ	24515	12189	4626	2699	4907	94	0	0	0	1729	1810	1135.2
Раушан ЭЭМТ	12271	3874	5111	1559	1623	104	0	0	0	1221	3622	1204.0
Шилагер ЭЭМТ	28536	13310	5396	1145	8676	9	0	0	0	1506	1390	886.2
Хувийн эмнэлэг	14086	511	13575	0	0	0	6219	47174	7.5	5824	11341	7022.2

Аймгийнхэмжээндэхнийтдүн	346625	70115	190139	39896	33755	12720	25991	180059	6.9	65657	100100	61026.0
--------------------------	--------	-------	--------	-------	-------	-------	-------	--------	-----	-------	--------	---------

### ТҮРГЭН ТУСЛАМЖИЙН ДУУДЛАГА

Эхний 9 байдлаар түргэн

Байршил		Бүгд	Алсундуудлага	Алсундуудлагынэзлэхувь
1	Алтай	693	311	44.8
2	Алтанцөгц	350	135	38.5
3	Баяннуур	1414	137	9.6
4	Бугат	570	186	32.6
5	Булган	576	181	31.4
6	Буянт	323	60	18.5
7	Дэлүүн	729	379	51.9
8	Ногооннуур	1112	321	28.8
9	Сагсай	474	118	24.8
10	Толбо	396	138	34.8
11	Улаанхус	754	328	43.5
12	Цэнгэл	1391	612	43.9
13	Цагааннуур	177	79	44.6
14	Хотгор	135	11	8.1
31	Нэгдсэнэмнэлэг	5948	317	5.3
32	Сансархаламжийнэмнэлэг	0	0	0
33	Жансая ӨЭМТ	0	0	0
34	Раушан ӨЭМТ	0	0	0
35	Мейрим ӨЭМТ	0	0	0
36	Шипагер ӨЭМТ	0	0	0
67	Хувийнэмнэлэг	0	0	0
<b>Аймгийн хэмжээн дэх нийт дүн</b>		<b>15042</b>	<b>3313</b>	<b>22.0</b>

сарын 15042

тусламжийн дуудлага бүртгэгдсэн ба 3313 алсын дуудлага бүртгэгдэж, өнгөрсөн мөн

үетэй харьцуулахад нийт түргэн тусламж 3057, алс 1660 дуудлагаар тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна.

Энэхүү эмхэтгэлийн талаархи саналыг дараах хаягаар ирүүлнэ үү.

Эрүүл мэндийн газар

Утас:94570003, 94149944,94924446

Э-шуудан:[bu.stat@yahoo.com](mailto:bu.stat@yahoo.com)

Эрхэлсэн: Н.Сакен ЭМГазрын дарга

Хянасан: Ш.Иманхан ХШҮМХэлтсийн дарга

Бэлтгэсэн: Б.Дидар ХШҮМХэлтсийн статистик мэдээ мэдээлэл  
хариуцсан мэргэжилтэн

Х.АйгүлХШҮМХэлтсийн статистик бага эмч

Ш.Хазине ХШҮМХэлтсийн мэдээний санч